18-ter Jahrgang Nr. 15. Jüdische Pester Zeitung. Mittwoch, 3. Feber 1886.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.
Pränumera ions-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרײַמאָל.

רעדאַקציאָן אונד אַדמינים-
טראַציאָן בעפינדען זיך:
בודאַפּעסט,
האָכשטראַסע נומ׳ 1,
פּראַנומעראַציאָנס-פּרײַז:
פיר אָסטערײַך-אונגאַרן
גאַנציעהריג 8 גולדן אָסטר. וו.
האַלבעיעהריג 4 גולדן אָסטר. וו.
פיערטעליעהריג 2 גולדן אָסטר. וו.
פיר׳ס אויסלאַנד
גאַנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. וו.
האַלבעיעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. וו.
פיערטעליעהריג 2 גולד. 25 קר. אָ. וו.
פּראַנומעראַציאָנען
ווערדען יעדען טאָג אָנגענומען.
אַנאָנצען ווערדען
נאָך אַן אויפליגענדען טאַריף בערעכנעט.

בודאַפּעסט, מיטוואָך כה שבט ה׳תרמ״ו — Erscheint wöchenlich Dreimal. — אכטצעהנטער יאהרגאַנג נר. 15. 1886

דיא יודען אין דער פאָליטיק.

דיא ״נגסטע״ פאַרגאַנגע אין ענגלאַנד, בעזאָנדערס אבער דיא נאַמענלאָסע ״ענער מאַנגער״, ״עלדע מיסטער ג׳לאַדסטאָן״ אין דער ״מאָרגן״ מאַכט דער גאַנגען ווקטאָריא פאַן ענגלאַנד אלס דיא צו ערגענגערען מינסטער פאַרגעלעגט האט, פערנאַלאָסען אונז דאַצו, דאַסס ״ווי אונז הייסט אין דיעזער שעללע אין ״ענגע מיט דער שטעלונג דער יידישען אבגעאָרדנעטען אין דער פאָליטיק בעשאַפטיגען.

אין אינגאַרן ״ווירד דען יודען דער פאַרוואָרף געמאַכט, דאַס זיא ביא אידרער ״אַזל צוישען דען פאָליטישען פאַרטיען נישט פאַן דער פאָליטישען אבערצייגונג געלייטעט זיגד, נישט דאַס ״אַזל דעס פאַטערלאַנדעס פאַר אינען האַבען, זאַנדערן דאַס זיא זיך ענער פאַרטיא אנשלעסען, אויס דערען מיטטע דיא רעגערונג הערפאַרגעהט, דאַס זיך דיא יודען מיט אינעם ״אַרטע שטעטס דאַהין נישען, ״אַ דיא מאַכט איהר, זולעסט ״ענען דיעזע אויף דען וואָרן דעס פאַטערלאַנדעס הינאַרבייטען.

אבגעזעהען דאַפאַן, דאַס אין זאַלכעס פערהאַלטען דער יודען געוויסערמאַסען גערעכטפערטיגט ״אַרע אונד דאַס דער גרוים דיעזעס פאַהרעס נישט אין דען יודען, זאַנדערען אין דער געזעלשאַפט אונד אין דען פערהאַלטנישען, דיא דיעזע געשאַפען האַט, צו ״שען זיגד, דען דער יודע ״אַר שטעטס אין פאָלגע דער ״אַהרהייט אונד אינגעעכטיגייט נאַך פיעלער ״ענער מיטבירגער אויף דען שוטען דער רעגערונג אנגעריעטען, אבגעזעהען אבער דיעז, פאַן איזט דיעזע אנקלאַגע אין נישט ״איהר.

אך ״ווילל נישט פאַן דעם פערהאַלטען דער יודען ״אַרענער דעם אינגאַרישען פאָלקסאַמפּפעס אין דען אַהרען 1848—49 שפּרעכען, ״אַ זיך דיא אינגאַרישען יודען, טראָטצדעם זיא דאַמאַלס קיינע גלייכבערעכטיגטען זאַכען דיעזעס לאַנדעס ״ארען, מיט ליב אונד זעעלע דער נאַציאָנאַלען זאַכע אנגעשלאָסען אונד נישט אונד בלוט פיר אינגאַרנס פאַטערלאַנד געקאַמפפט האַבען. אך ״ווילל איך נישט דאַרויף הינ״ווייזען, דאַס אויך נאָך אין דער ״ענגסטפערגאַנגענען צייט, טראָטצ דעם שטאַרקען אנטסעמטשיידונגען דער אין דער אינאַנגלייכסאַרטיא אינלינגבאַר פאַרגאַנדען אויס, פערדיענסטפאָלל ״ווען טהילס אלס קאַנדידאַטען דער אינאַבהאַנגיגקייטסאַרטיא אויפגעטרעטען זיגד, טהילס אין אידרעם זאַכסטיגען ״ווירקען נעגען דיא רעגערונגס עגשטיגקייט פאַגאַנ געמאַכט האַבען. אך נעגענע נור ערנסט מעזע, דאַס אַלקאַ אונד דאַס שיק, זאַנדערן אך בריכע נור איך דייטשלאַנד הינצו״ווייזען, אים דיא גאַנצע הינפאַלליגקייט דיעזער אנגלאַגע צו בעווייזען.

ביא אינס געראַטען דיא גענעראַלצ אים פאַרלאַמענטע ״שטעגנדען 6 יידישען אבגעאָרדנעטען (איך דיא צוויא יידישען אבערהויטשטלערדער) זאַמטליך דער רעגערונגסאַרטיא אין, אין דייטשלאַנד הינגעגען געראַטען דיא 5 יידישען אבגעאָרדנעטען זאַמטליך דער אַפּפאַזיציאָן, יא אייגער (דר׳ זינגער) איזט זאַגאַר איין פיהרער דער זאַציאַלדעמאָקראַטישען פאַרטיא, דיא פאַן דער רעגערונג זאַ אינגרבישטליך פערפאָלגט ווירד.

דער ״ידענהאַסס אבער ביטעט בידע טהאַטזאַכען פיר זיך איס. אין אינגאַרן הייסט עס, דיא יודען האַבען נישט דען פאָלטישען מוטה נעגען דיא מאַכט-האַבערדע רעגערונג פאָגאַנ צו מאַכען, אין דייטשלאַנד ״ווידער הייסט עס, דיא יודען אינטערווייהלען דורך אידרע שטאַרדע אפּפאָזיציאָן דען שטאַאַט, אינד בעדייטען דיא רעוואָלוציאָן פאַר. ביידע אנקלאַגען בערהען איך פערלייטדנג. אין דעם קלייגען גראַסען לאַסקער אללין, ״אַר מעהר הינגעגנג, מעהר פאַטערלאַנדסלעבע פאַרהאַנדען אונד האַט דערוועלבע מעהר פיר זין דייטשעס פאַטערלאַנד געטהאַן, אלס נייגאַדניצנע פערלאַנגענע האַפּפערדינגער, פאַן דעם שלאַגע דעס הערדרן שטאַקקער אונד קאַנוואַרטען.

אבער איך אין אַסטערדיך נעהמען דיא ״ידישען אבגעאָרדנעטען אינגאַפּפאָזיציאָנעלע שטעלונג אין. פאַן דען 14 יידישען אבגעאָרדנעטען דעס אַסטערדייטשען ״ריכסראַטהעס גערעדען בלאַס 2 (״אַבגעגעבען דר. בלאַך אונד אינגעדיטשטאַס-פּראָפעסאָר דר. ״ינקער) דער רעגערונגס-פאַרטיא אין, ״אַהרענד זיך 12 דער דייטשליבעראַלען פאַרטיא אנגעשלאָסען האבען.

אונד נון פאַסען ״ער דיא דייסבעגעגלבען פערהאַרטנעסס ענגלאַנדס אונס אינגע.

דיא רעטעטע ענגלישען פאַרלאַמענטסוואַהלען, ״עלכע פאַר אינגען ״אַבען פאַר זיך גענאַנגען זינד, האַבען אין אינער צייט שטאַטגעפונדען, דא נאָך לאַרד סאַלסבאַרי, פיהרער דער קאָנגערוואַטיען (אין ענגלאַנד: טאָרי-פאַרטיא) אס דערדער ״אַר. דאַמאַלס האַטטע עס נאָך דען אנשיין, דאַס דיא רעגערונגספאַרטיא מיט בעדייטענדער מאַאָרישטאַט אונס דען ״אַהלען הערפאַ״גערען ״ערדע, אונד דאָך האַבען פאַן דען 18 יידישען אבגאָרדנעטען מאַנדידאַטען (פאַן דענען 8 גענאַהלט ״אורדען) 12 דאַס פאַרטיפאַראַמס גראַססאַמס, דעס פיהרערס דער ליבעראַלען (אין ענגלאַנד: ״וויגפאַרטיא) איך אידרע פאַהנע גערעדענען, אונד נור 6 ״ונד פיר דיא פאַלטיק פאַלסבאַרים אינגעגעדענען. — (דער פאַר אינגען מאַנאַטען צום ענגלישען לאַרד אינד אבערהויטשטלער ערגאַנגענע באַראָן נאַטהאַניעל ראַטשילד האַט זיך עבענפאַלס דער פאַרטיא גלאַדסטאָנס אנגעשלאָסען).

דיעטע פיהרער גערהאַרען פיעס יידישע אבגעאָרדנעטע (באַראָן פערדינאַנד ראַטשילד דער עלדע אַמעטל מאַגנאַג׳ (אין עבענענ״ שטרענגגלייכער אלס דיא ״אַהלטהאַטענער אונד אין דען יידישען ״ווסענשאַפטען בעזאַנדערטער ״ודע), דיאַעל אונד אַרטהור קאַהען, אונד סיר ״ילהאַלם גאַלדסמיט (דער ״עטצטען רעגערונגס-פאַרטיא אַן, דיא זונד אבער נישט אלס אנהאַנגער דער רעגערונגספאַרטיא גענוואַהלט ״ערדען. — (באַראָן העגרי ״וואַרמס (בזהער שטאַאַטסקלעגער אים מינסטעריום דעס אינגערן) סערדשאַנט סמאַן אונד מאַר אזאַאַק שלאַסען זיך דער פאַרטיא פאַלסבאַרים אַן).

אונד נון ערזעהען ״ער איס איינעס לאַנדאַ, גער טעלעגראַממע דאַס אונטער דען מאַנגערן, דיא דער נייטע גראַדסאַאַן אהרער מאַעסטאַט צור בילדונג אינעס נייען קאַבינעטס פאַרגעשלאָגען, זיך איך אַ״ין ״ורדע בעגינדע, מיסטער מונדעלא, אין נאַכקאַממע אינער אים

פאַרטונגאַל געפּלאַנטעטען מאַראַנגעפאַמיליע (אנוסים) איזט צום האַנדעלסמינ״ניסטער, אין דעסען שפּיטצע נאַטורלך גלאַדסטאָן זולעסט שטעהען ״ווירד, אונד צו ״ועלכעם אייסער דען ביידען גענאַנגטען נאָך געהאָרען ״ערדען: סיר פאַרהער הערשעל, לאָרד האַרקור, גראַנוויל, טשיילדערס, לאָרד שפּענצער, לאָרד ראַזבערי (שוויעגערזאָהן דעס בראָן אנטאָנאַ״אַ אונד טשילד אונד נאַטטע דער ״פראָמען״ ״ידישען שיפּשטעללערן האַנגאַ״אַ״ט״שילד), לאָרד קימבערלי אונד טריעלוויליאַן. אַב דיא מאַגיגן דיעזע ליסטע אקצעפטירען ״ווירד, איזט בין צור שטונדע נאָך ניכט בעקאַנגט.

מינדעללא איזט ביא דען לעטצטען ״אַהלען אינטערלעגען, דאַס איהן גלאַדסטאָן נישטדעסטאָ״ווענינער אלס האַנדעלסמינ״ניסטער פאַרגעשלאָגען, בעזייטיגט צייט נעגינע, ״ועלכעם פערטייען דער נייען מינסטערפּראָזידענט אין איהן ״ועטצט.

אבערגענס זאָלל דער מאַנשטאַרט ״ווערדען, דאַס דיא איממער נאָך ״ודען, אדער פאַן ״ודען אבשטאַממענדע מאַנגער בין צום מינסטערשטוהל זיך ערהאַבען, דיא זיך נאָך אבערהאַלל גלאַנצענד בעוואַהרט האַבען; איך נעגנע נור דען גראַסען לאָרד בי קנספיעלד (בענאַמען דזראַעלי), דער זיך ״ונער ״ידישען אבשטאַממונג ביא ״ערער געלעגענהייט ״ריטמעטע, אונד דער צו דען גראַסטען שטאַאַטסמאַנגערן ענגלאַנדס גענאַהלט ״ווירד, איך נעגנע נור דיא ״אַהרהאַפט גראַסען פראַנצאָזישען מינסטער קרעמיע אונד פּוולד, דיא אלס ״ודען גשטאָרבען ״ונד, אונד דיא נאָך לעבענדען געוועזענען מינסטער דער פראַנצאָזישען רעפּובלוק לאַן סעע אונד דאַוויד רעינאַל, דיא נאָך הייטע ״ודען ״ונד. (סעע ״ואר פיהער פינאַנצמינ״ניסטער, שפּאַטער פראָזידענט דעס פראַנצאָזישען סענאַטס, אין בריודער לאַען סעעס איזט אינער דער הערפאַרגאַנגדסטען גענעראַלע דער פראַנצאָזישען אַרמעע, איך דיעזער איזט דעס ״ודענטהומס טריא געבלעבען), איך נעגנע פערנער דען גייעגענען ״ידישען מינסטער פאַן האַלאַנד גודשא, דען גייעגענען גראַסען ״ידישען מינסטער מאַנס אינד דיא ״וויקטאָר עמאַנועלס, אונד עגדליך אים נישט זא ״ויט געהען צו מיסטע, דיא פאַן ״ודען אבשטאַממענדען, גייעגענען אַסטערדייטשען מינסטער גלאַזער אונד אַנגער.

צור טאָגעסגעשיכטע.

אין דען פיעראַנגספערהאַנדלונגען, דיא אין דער רומאַנישען הייפּשטאַדט פאַר זיך גערעטען זאָללען, איזט נאָך איממער קיין שרעטט נאָך פאַרוואַרטס צו פערצייכנען, אים זא ראַשער געהט דיא פערפּלל״שטאַנדיגונג דער סערבישען ״ריסטונגען פאַר זיך נישט ״ווירד בעפעסטיגט אונד מיט קאַנאָנען אומגעבען. דיא רעזעער״ ״ען ״ורדען אונטער ״ואַפּפען געריפען, אונד דאַס ״ווירד אין דעם אינגעגלקקע פערקנדעט דיא דיא אבגעוואַנדטען דער טירקיא, בולגאַריענס אונד סערבענס צו דען פערהאַנדלונגען אין בוקאַרעסט אנלאַנגען. דיא פיעראַנגספערהאַנדלונגען זאָללען אבריגענס מאַרגען אינהען אנפאַנג נעהמען.

1 פראָצ.) ענדליך אים גו־ווי־רגעמענט באַרקאָוו 0,4 פראָצ. דיא גראָסטע אנטוויקלונג דער יודען פינדעט מאו אין דען שטאדטען אונד פלעקען, אונטער 166 שטאדטען פינדעט מאן 4, וואָ דיא איזראעל. בעפאָל־קערונג 80 פראָצ. בילדעט: אין 14 בעלייפט זיא זיך אויף 80—70 פראָצ. אין 68 אויף 70—50 פראָצ. אין 29 פאָן 40—20 פראָצ. אוי. ז. פ. אין איינעם דרישטעל דער געוואמטצאהל דיעזער שטאדטע איזט מעהר אלס דיא האלפטע דער בעפאָלקערונג יודיש. אין דער אנדערען האלפטע דערזעלבען בילדען דיא איזראעלטען מעהר אלס 30 פראָצ. דער איזוואָה־נער. אין קויעז גיבט עס 11000 איזראעלטען, וואָרונ־טער 1800 האנדווערקער, 300 פעריזאנען, וועלכע דיא פריינען געזוערבע אויסאבען, 112 אפטאָרע, 22 שנ.־קונבבעזוטצער, 14 באנקיערס עטצ. וואס דיא פלעקקען אנלאנגט, זאָ האט מעהר אלס אין פיר־טעל דערזעלבען איינע יודישע בעפאָלקערונג, וועל־כע צווישען 60 אונד 90 פערצענט שוואנקט, אונד גורגענדס דיכט דיעזעלבע אונטער 30 פראָצענט הערא־בט.

ווייר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנ־טען אונד פריינדע זיך מיט איהרען צושריפטען דיעזעקט אן אונזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

אונד בישטען ווייר דיא אדרעסס דיטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

יודישע פעסטער צייטונג

האָכשטראסע נומער 1. בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

געשעפטסבעריכט.

געטריידע־געשעפט. לייצצען וואר פאָרגעסטערן וועגען מאַרקט געבראכט. דיא קויפלוסט וואר גוט, 17000 מטרצ. ווידען פערקויפט. —

לייצצען, טהייס: 500 מעטצער 80. קילאָגראמם 8.45 גולד. — 500 מעטצערצענט 79,5 קילאָ 8.35 גולדען, 600 מעטצער־צענטנער 79. קילאָ. 8.40 גולדען, — — 100 מעטצער־צענטנער 79. קילאָגראם 8.35 גולדען — (אללעס פער 3 מאָנאט.)

קאָרן 6,10 — 6,35 גול.

גערסטע, (גייא) פיטטער־וואאר —5,20 גול. אוואָרא 7,40 — 8,20 גולד.

קוקורוץ (אלט) 5.50 — 5.55 גולדען. —

האָפער. 5,5 — 6,60 גול. פער מאסס.

טערמינעפ־געשעפט. וויצען פער פרילאהר 7.90—7.91 גולד. האָפער פער פרילאהר 6,49—6.51 גול. קוקורוץ פער מאי־יוני 1886. 5.47—5.48 גולד.

מעהל־פריצט (פער 100 קילאָגראמם־מאס זאָ פרייא אב פעטט:) נומ: 0: 16 גולד. 50 קר. נומ. 1: 16 גולד. — קר. נומ. 2: 15 גולד. 50 קר. נומ. 3: 14 גולד 60 קר. נומ. 4: 13 גולד. 60 קר. נומ. 5: 12 גולד. 60 קר. נומ. 6: 11 גולד. 60 קר. נומ. 7: 10 גולד. 90 קר. נומ. 8: 10 גולד. 50 קר. נומ. 8½: 8 גולד. 50 קר. נומ. 8¾: 7 גולד. — קר. פיינע קלייע 3.00 גולד. גראָבע קלייע 3 גולד 60 קרייצער.

הילזענפריכטע: ערבסען אינגאריש 9—14,50 גול לינזען 8. — 16 גול. פיזאָלען גראָסע ווייסע גייא 7. — 7,50 גול. צוויבעל־באָהנען 10,—10,50 גול. ראָטע הירזע 4,40 גול. הירזע ברוין 9. — 9,50 גול. מאָהן גרויע 28 גול. בלויער 29 —31. גול. קומעל — גול. וויקקען 6,75 — 7,75 גול. האנזאָמען 8,—8,50 גול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

ערדעפפעל 2,30—2,40 גולד. פער מעטצע.

שפיריטוס. גייע מעטאָדע, אים קלייגען —25. גול. אים גראָסען 24.50 גול. אלטע מעטאָדע 27.50 — 27,75 גול. אללעס פער 10000 ליטער־פערצענט.

צוקעטשקען־מוס (לעקוואר) גייע פלאָוואָגיש —12. —13, גול. באנאטער 9—12,50 גולדען.

קנאָפלערן, 12,50 גולד.

צוקער, ראפפינאדע 37.75—38,50 גול. מעליס 36'75—37,50 גול. פיזיע 35,25—35,75 גול.

קלעטזאאמען, אונגאריש, 40,—44 גול.

ראָזמלעגער, —.44.—45 גולד.

ריבאָל, צו —,29—29,50 גולד. פער מטרצ.

רעפס־פוכען, 5,25 גולד.

שאפפעללע. אין פאָרינער וואוידען צוקא 20000 ששיק פערשיעדענער גאמשונגען פערקויפט. אוי צו: דייטש־וואָללינע 1,70—2,20 גול. באנאטער 2,20—2,40 גולד. פער מאאר. פערבישע 100—198 גול. פער 100 ששיק. טוקיש אונד מאצעדאָנישע 36—37 גולד. פער 56ק. (פער 2% ראבט.)

לאמפפעללע. דיישטאָלינע שוויעע 70—80 גולד. פער 102 ששיק.

בודאפעסטער לאנדעסאויסשטעללונג

נראָסע אויסשטעללונגס מעדאָללע פיר

קינסטליכע ארבייט.

האנדצאפפע פאָן 1—3 גולדען. שפעציאל־מאשען צאפפע פאָן 4—10 גולדען. דאמענ־האנדשיעהל פאָן 3—5 גולדען. דאמענהאנד־שיעהל מיט ריקווארדזענס־האנד פאָן 6—10 גולד. דאמענפריזקען פאָן 10—20 גול. נעגליא נאך מאאס. אללער איז האנד־ארבייטען ווערדען נאך דען נייעסטען פראנצאזישען זשורנאלען פינסט פער־פערטיגט. אלטע שוישעל ווערדען געפארבט אונד פרישע שטרייפען געזעטצט פער שטיקק 2 גולדען.

פראוינצאויפטראגע ווערדען פראמפט אונד קולאנט אויסגעפיהרט, נוטט קאָנוויני־רענדע וואָרע ווייר אומגעטייטט.

אדרעססע:

WILHELM RISCHANEK,

Haarhändler. Budapest, Königsgassa Nr. 36.

געלד־פאָרשיסס

אייפ נאלד, זילבער אונד ווייזלען, לאוץ אונד ווערטה־פאפיערד, פערזאטצייטיג פאָן קאָ. פערזאטצאמטע, דע־אפטשיינג אללער באנקען אונד שאפקאסען, זאוויא אוך פאָוויינג־שאפקאסען אונד באנקען, ווייא אקציען, אייפ מאנזאמטע, שוד, קוריזן, גיטגעלטען, אונד קאלאנאל־ווארען צום הערא־בזעלטצטען צינזפוס. אייסלאיזונג אונד ראטהערטיילונג פאָן ק. פערזאטצאמטע, פאָן פער־מיטטלונגסאשאפטען אונד פערטיגען בזלקען אונד אנזאטצטע. — שטאמפלונגען ווייר נוטט אבגעגאנגען אויך נוטט בעצאהלט. — פראוינצאויפטראגע ווערדען גע־ווינסנזאהמט עפפעקטואירט.

POLLAK JÁNOS, Budapest, papnövelde-utcza 10.

אנשטאלט צור אינריכטונג אונד פער־זאָרגונג פאָן

סאָראוואסערפאבריקקען

Dr. Eugen Wagner.

Budapest, IX., Soroksárergasse 96.

פראוויאסער־אפפאראטע. פיאנס, קונגער־קראבערל. עגגלישע שוועפעל־ווערק, דאלאמיט פריכטאפפע עטצ. מיט אייפזאָהרלכען פרייזלישטען ווייר גערינ: געריינגט.

קלאסאָן אנטאל

בודאפעסט, IV. בעצ. קראָנפרינצנגאסס נו. 9.

עמפפעהלט זיך צור שנעללען אנפערטיגונג פאָן אללען נאשטונגען

שטאמפיליען מיט דאטום

פיר געמייינען, ראבבינער, מאטריקעלבוך־רער, שולען, נאטארען אונד פרייאטען,

זעלבסטבעפייכטונגס־מאשינען

מיט דאטום

קאמפאסאר, אנזיגער אונד נומעראטאָרע, זאָ אויך האבדרוק־זיגעלפרעסען.

KLASSOHN A. אדרעסס:

Budapest, IV. Kronprinzgasse 9.

מצבות.

ארנאלד מאָהן־גראבשטיין־לאגער

Budapest, Waitzner-Boulevard Nr. 5.

(אן שבת אונד יום נעשפערט.)

עמפפעהלט זיך אללען ווענען, וועלכע דיא טרויריגע פפליכט דעם גראבשטיינזעטצען צו ערפיללען האבען, — זעהר שאנע גראבשטיינע אויס מארמאר אונד גראנזט זונד אין גראָסער אויסוואהל אראָראָ־טהיג. קאָרעקטע גראוויירונגען, זעהר שאנע שריפ־טען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפיהרט.

לעדער, נעפאקטעס פפונדלעדער פאָן 26—32 ק. 168—172 גולד. איינמאל פערזעטצטע טערצען פאָן 10—15 קילאָ, 164—166 גולד. צוויימאל פערזעטצטע טערצען 16—8, קילאָ 165—167 גולד. אונד דריימאל פערזעטצטע טערצען 19—22 קילאָ 166—168 גולד. — אבער־לעדער: קוה־הייטע נענערבטע ½ — 6½ קילאָ 220—245 גולד. נעצאָענע 6—8½ קילאָ 190—225 גולד.

כאלב־פעללען, נענערבטע 6—9 קילאָ 345—370 גולד. בריינע 10—13 קילאָ 440—465 גולד.

הייטל, פער — קלאָ טראָקענע אונגאריש אכסענ־הייטע — קילאָ צו 26,50 — 28 גולד. — דעטשע קוה־הייטע — קילאָ 22,50—22,50 גולדען. — אסחייטע —,10—10,50 גול. פיטשלינגע 12.50—15 גול. (אללעס פער מאאר)

שאפפאָללען. אין פאָרינער וואָכע וואר דאס נע־שאפט נ נ מ, עס וואוידען 1000 מעטצער. פערקויפט. אי. צ. שטאָפפ־אונד שטוויאָללע 62—73 גולד. קאמט. 27 גולד. שוויסוואָללען צו 30 גולד. (אללעס פער 56 קילאָ.)

ראָטטאָצייטונג פאָם 30־טען יאָנגער 1886.

בודאפעסט	85	2	5	12	43
טרייעסט	77	14	73	50	23
לינץ	78	8	21	22	28

הערויסגעבער אונד פערגאנטווארטלוכער רעדאקטאר:

מ. סאבאָלטשי

קאָנקורז.

אין דער הייזיגען איזר. אירטהאראסעגנעמינדע איזט דיא שטעללע אינעס שיחט שני צו בעזעטצען. וואָכענטליכער נעהאלט 8 פ. האלבע שיחטה־פרייע וואָכונג אונד נעעזטנעמאלמענטע. בעזערבער דיעזער שטעללע מוסען מיט צייגנסען פאָן אי־טהאראיזירטען אָרט. האבבנערן פערזיכען זיך, אונד ווערדען דעם אקעפטירטען דיא דייזעשפיזיע פערגיטעט. דיא פינקטיאָן האט זיך אויר הבע־ל צו בעגינגען.

סיקסאָ (Abauj Com.) יום ד' פ' משפטים תרמ"ז.

דער פאָרשטאנד.

הייש מאנא

צאהנארטיסט

עמפפעהלט זיך א

מום איהם איין פֿום אמפּיטירט ווערדען. דער יינגערע ברודער איזט איבער דיעזען אינגליקספֿאלל דער פֿערצווייפֿלונג נאהע אונד זטבט יאממערנד אן דעם קראנקען לאנער זיינעם ברודערס, דער פֿאטער פֿאן 5 קינדערן איזט.

* (וואָ איזט ראָהלינג?) וויא אוים פֿראגג געמעלדעט ווירד. בעפֿינדעט זיך דער דורך דען פֿראצעס געגען דרי בלאָך אבגעקראכטע פֿראגער פֿראפֿעסאָר איינזטט ראָהלינג יעטצט אין בערלין, וואָ ער אלס מיטארבייטער דעם דאָרטיגען אנטי סעמיטישען בלאטטעס „גערמאניא" זיין געבען פֿיסזטעט.

* (נאָך דעם מאלע—בעצאהלע!) דיא אים יאהרע 1883 אין פֿרעסבורג אוים געבראָכענען אנטיסעמיטישען קראוואללע מאכטען עס נאָטהיג. דאס מיליטאָר איינשיטען מוסטטע, זיא צו אינטערדריקקען, דער מיניסטער דעם אינגערן פֿאָרדערט נון דיא פֿרעסבורגער שטאדטגא־מיינדע איך, דיא קאסטען, דיא דורך ענטזונדונג דעם מיליטאָרס איפֿגעלייפֿען ווינד, אונד וועלכע 4500 גולדען בעטראגען, צו בעצאהלען. דיא שטאדט ווירד נון איינע דעמאָנסטראציאָן אן דען מיניסטער ענטזונדען, אוים צו בזטטען, פֿאָן דער בעצאהלונגספֿאָלכט דיע־זער סוממע ענטדאָקען צו ווערדען. ווירדע זיא ניכט בעססער טהון, וועגן זיא דיא פֿערזאגען עקסעקוויר־טע, דיא דורך איהר אָפֿענעס העטצען דיעזע קראָ־וואללע הערבייגעפֿיהרט האבען, וויא צום בייספּיעלע איוואן שימאָי?

* (דיא פֿאָמטשפֿאָרקאָמסע) פֿאָר־געסטערן איזט דיא איבערא־איס ניטצליכע אינשזט־טיציאָן דער „פֿאָמטשפֿאָרקאָמסע", דיא צערסט אין ענגלאנד, דאנן אין אנדערען שטאאטען אינגעפֿיהרט וויארדע, אייך אין אונגארן אינס לע־בען געטרעטען. דיעזע איינריכטונג האט דען צוועקק, דאס צוזאממענשפֿאָרען קליינערער בעטראָגע צו אי־נעם קאפּיטאל צו ערמאָגליכען. דיא פֿאָמטשפֿאָר־קאָמסע פֿערצינסט דיא איינלאגען פֿאָן איינעם גול־דען אן מיט 3½ פּראָצענט, דאס הייסט אין איינעם יאהרע צו 360 טאגען בערעכנעט, הונדערט גולדען מיט 3 גולדען 60 קר., אדער פֿיט איינעם קרייצער פֿער טאג. מאן דאנן זיך בייא דן פֿאָמטשפֿאָר־אדער בייא דען פֿערמיטטלונגסאָמטערן פֿיר 5 קר. אין שפּאָרקאָמסענבראָטט לייפֿען, אונד נאך נאך נאך נעקייפֿטע בריעפֿמאָרקען אויפֿקלעבען, בזו 50 קרייצער בייזאממען זינד, ערהאלט ער דאנן אין איך דען נאמען לייהענדעם שפּאָרקאָמסענבוכעל, אין וועלכעם דאנן דיא ווייטערען ערשפּאָרניססע אינ־נעטראגען אונד פֿאָן איינעם גולדען אן פֿערצינזט ווערדען. דיא איינלאגען זינד שטייערפֿרייא, דיא שרייפֿטשטיקקע שטעמפּעלפֿרייא. דיא דאריוך בעצינלבען פֿאָסטזענדונגען פֿאָרטפֿרייא. דיא איינלאגען קאָנגען אויך ניכט עקסקווירט ווערדען, אהערע זיכערהייט איזט פֿאָם שטאאטע גאראנטירט. דיא ריקקצאהלונג אים גאנצען אדער טהיילווייזע גע־שעהט ביז 25 גולדען זאָלליך, בייא האָהערען בע־טראגען בינגען 8, 15, 30 טאגען. מעהר אלס איין שפּאָרקאָסענבוכעל דארף נעמאנד האבען, אונד דיא האָכסטע איינלאגע דארף 1000 גולדען ניכט איבערשרייטען. דער צודראנג דעם פּובליקומס וואר אין דען ערסטען צוויי טאגען אין זאָ ריעזיגער, דאסס אללע דרוקסאָרטען אויסגעגעבען אונד אים־מער נייע הערגעשטעלט ווערדען מיסזען. אייך פֿאָן דען פֿערמיטטלונגסשטעללען אין דער פּראָווינץ (פֿאָרליינג זינד דיא פֿאָסטמאָטער פֿאָן 700 אָרטשאָפֿ־טען אין אונגארן צור הערזטנאבע דער שפּאָרקאָס־סאָקאָרטען אונד ביכעל בערעכטיגט) ווירד אין גלייכער צודראנג געמעלדעט.

* (ריעבר קינדערזעגען.) דער געמיינדעדיענער הערמאן פֿרילער אין גינס איזט קיין בעגיידענסווערטהער פֿאָמיליענפֿאָטער, דענן ער איזט מיט איינעם זעהר קליינען געהאלט אנגעשטעללט אונד זיינע נאטטן האט איהם וואָה־רענד איהרער עהע מיט פֿינפֿאנדצוואנ־ציג ליעבליכען קינדערן בעשענקט, דיא אללע אם לעבען זינד, אונד פֿיר דיא דער אָרטע געמיינדע דיענער זאָרגען מוס. דער נאך רים־טיגע פֿאָטער דיעזעס פֿיערטעלהונדערטס שטעהט יעטצט אים אלטער פֿאָן 56 יאהרען.

* (נייער שקאנדאל אים קראָאַ־טישען לאנדטאג.) „עקסעמפּלא סינט אָראָאַ" (בייספּיעלע זינד פֿערהאסט) זאגט אין לאָ־טיגישען שפּיעלהאָלץ. אין דער טהאט אהמען דיא מענשען פֿיעל אָפֿטער דיא באָזען בייספּיעלע נאך, אלס דיא גוטען. זאָ האט זיך איך דער אבגעאָרד־נעטע פֿראנק אים קראָאַטישען לאנדטאג אין מיסטער גענאָממען אן דעם אים אינגארישען אבגע־אָרדנעטענהייזע זיטצענדען סאבא. דער דעם מיניסטערפּראָזידענטען דען דורך ניכטס גערעכטע־פֿערטיגטען פֿאָרוואורף מאכטע, דאסס אהם נאהע שטעהענדע פֿערוואָנגען דיא שטאאטסגיטער אים אין הריטטעל דעם ווערטהעס פֿערשליידערן. עבענ־זאָ בעשולדיגטע פֿראנק אין דער זיטצונג פֿאָם 1. ד. מ. דען באנוס גראָפֿען קהוין־הידערוואָרי, דאסס ערדאס שטאאטספֿערמאָגען פֿערשליידערע, צום בעסטען פֿאָן פֿערזאָגען, דיא פֿיר געוויסע צוועקקע (דיא מאָדיפֿיזירונגספֿאָרמען) אָרבייטען. דיא רעגיערונגספֿאָרטיא פּראָ־טעסטירט לאָרמענד גענען דיעזע פֿאלשע בע־שולדיגונג, דיא אָפֿפֿאָזיציאָן, בעזאָנדערס דיא שטאר־טשעווישטפֿאָרטיא זזטבט נאך לאָרמענדע איה־רען בייפֿאלל קונד צו געבען, בזו דער פּראָווידענט דעם אבגעאָרדנעטען פֿראנק דאס וואָרט ענטצאָג, אונד דער שקאנדאל פֿאָלגליפֿפֿ אין ענדע האטטע. דער באנוס. דער ניכט אין דער זטצונג וואר, קאָם שפּאטער אין דען זאאל, אונד זאגטע, דאס ער אויך דיא אנקלאגע פֿראנקס אנטוואָרטען ווערדע, זאָ־באלד ער דיא סטענאָגראפֿירטע רעדע פֿראנקס גע־לעזען האבען ווערדע. ער וואללטע עס ניכט צוגע־בען, דאס דיא ערבטטערטע רעגיערונגספּאָרטיא איינען בעשלוסס גגען דאס ראָהע. איינגעבטע בענעהמען פֿראנקס אבסע!

* (דיא מענשליכען אָסטערר־ריכער.) עס איזט צו ווינשען, דאס אינזערע רעגיערונג, דיא אין זאָ פֿיעלען פֿאללען דען אָסטער־ריכישען שטאאט צום מיסטער ניממט. דענזעלבען אויך אין פֿאלגענדעם נאכאהמען מאָגע. הערר פֿאָן פּראזשאק, דער אָסטערריכישע ווטטט־מיניסטער, דאס נאָמלאן אין דער דאָנגערפֿאנג־זטצונג אין גגזזטטע צור אבאָנדערונג דער עקסקוציאָנסאָרדנונג דעם אבגע־אָרדנעטענהייז פֿאָרגעלעגט. נאך דיעזעם גגזזטצ־ענטוואורפֿ דירפֿען ניכט געפֿאָנדעם ווערדען: קליידונגסשטיקקע, בעטטען, וואָשע אונד זאלכע הייז, קיכען, אונד הייצגעראטהע, וועלכע פֿיר דיא פֿאמיליע אינגעטבעהרליך זינד; פֿערנער דיא נאה־רונגסמיטטעל פֿיר צוויי וואָכען, אינע מילכקוה, צוויי ציעגען אדער צוויי שאפֿע, זאוויי דאס ער־פֿאָרדערליכע פֿוטטער פֿיר צוויי וואָכען; בייא אפֿפֿי־ציערען, בעאמטען, גייסטליכען, לעהרערן, אדווא־קאטען, אָרצטען, קונסטלערן אוז. ז. וו. דיא צור אוים־איבונג דעם בערופֿפֿס נאטהווענדיגען גגזנגשאָנדיע, עבענזאָ בייא האנדווערקערן, אָרבייטערן אונד העב־אמען. דאס צוגעדאָר אינער רעאליטאָט, דאס בעטרעכסמאטעריאל אינער דעם אפֿפֿענטליכען פֿערקעהרע דיענענדען אונטערנעהמונג קאָנען ניכט אין עקזעקוציאָן גגזעגגען ווערדען. אינע עקזעקוציאָן האט צוגונטערבליבען; וועגן זיך ניכט ערוואָרטען לאָסט, דאס דער ערלאָן פֿיר דיא צו פֿערקיפֿענדען גגזנגשאָנדע אינען אבערשיסס אבער דיא אָאסטען ערגעבען ווערדע. — אָ וועגן אינזער הערר טהעאָדאָר פֿאָן פּוילער פֿאָן זיינעם שלאפֿע ערוואכען אונד עטוואס אָהנליכעס אונטערנעהמען ווערדע! וויא פֿיעלע ווערדען איהן דא וועגגען, דיא דער לעטצטען בראָסקען איה־רער האבע בעריכט ווערדען אהנע דאס דעם שטאאטע היעדוריך אירגענד אין גיטצען ערוואכסען מאָכטע, דענן דיא עקסקוציאָנסאָמאָטען ווערדען בייא אינס אין מאנכען פֿאללען פֿאָן דעם אויף דעם „אלס האָטט דעם נאָטטבייאינגו נראָסמטטער אויף איהרעם בעזענשטיעל איהר ראָטהאאריגעס אהנליין הער־נעבראכט", ליעס זיך דיא שטימע אינעס אלטען קיינערס פֿערגעהמען, „דיא קאָמטס נעראדע רעכטס: דאס דירדע שוואאטהאאטע מאָגליין דא בדומטס מיר יעטצט שאן צוויייא שטגודען דיא אהרען פֿאָן זיינעם הערען. דעם ערצ־בישאָף פֿאָלל אונד פֿערבטטערס מיר מיט זיינער שימפּפֿע־רייא דען שלוזס בייערק. אויטס דיינע נעלדקאטטע פֿאָלל? ווער וואָלל זיא עגטלעגען; הע, ווערטהייז! ווירפֿעל הערין, ווער שפּיעלען אינס. וועה דיר קלמן וועגן דיא ניכט פֿערלערטס, איך הייע דיך צו דער שטיין צוואמטען, דיא איך אלס הארזוק דעם פֿאלאטינס אין אינגארן שאלוזך פֿערטטען מוסטע. גוללאט ווירד אוים דיר נעמאכט, אונד — דיא פּראָמטער יאָבטס" יענדעטע ער זיך אן איין נעבען איהם זזטצענדעם מאנגעס מאָגליין. „דיא שפּיעלטס יא אין מיט. נא. פֿערדרעה נור ניכט דיינע אויגען, אלס וועגן דיא מיט הייכלערמיגע אין דער קירכע שטעהען מאָכטעטס. הער ווירד ניכט נעבעטעט, ווער וואָללען איין שפּיעלען האלטען אונד דעם קלמן קראם אויטס נעראדע רעגגען דאצו. וואָלל ניכט צו עהרע רעכגען, דאס איין קאיזערליכער פֿעלד־ווכבעל מיט איהם שפּיעלט. אלזאָ האָללאה! איינאטיי, מאטטע! דיא ווירפֿעל אונד דיא נעלדשטיקקע אָאלטען, דיא ביערקיינע וואורדען נעלעגעט נעפֿעלט, עס וואורדע נעלאָרטטס אונד נעיאָהלט, דאס דיא מאטראָללירנע, דע רונדע דאריוף אויסמערקזאס וואורדע, דער פֿיהרער מיט דער העללעבארדע אן דען לאדען שלוז אונד דיא זוביערע נעזוללשאפֿטס צום נאכהויז נעהען אנפֿייהט. וועלכעם בע־פֿעהלע אויך פֿאָלגע נעלייטטעט ווערדען מוסטע.

דיא מאָרטיערין,

איים דען עילעבניסטען דער פּראגער יודען.

(5־טע פּאָרזזטצונג.)

לייזע וויא איינע קאטצע שליך זיך קלמן אין זיינעם מאנטעל נעהילדט הינזיס, שפּערטע דאס הויזטהאר אויף אונד טראט אויף דיא נאטטע.

עס וואר איינע זילבערהעללע מאָנדנאכט, פֿיעלע אונד דוהע וואר איבער אללע וואהנשאפֿטטען דער יודע־שטאדט אייזנגעגאָסטען, נור איהן טריעב דיא אינזוהע אויס דענעלבען הינזיס. בייס טהאָרע דער יודענשטאדט אנגע־לאנגט, פֿאָכטע ער אן, דאזזעלבע אין איינגגטהמליכער וויזע, עס שיען אין בעקאנגטטס צייכען צו זיין, דען באלד קנאָרטט דאס שלאָסס אונד אין בארטגער טהאָרוואכטער הייעלע איהם זיינע נאכטאלמטטע אינס נעוויכס, דיא ער מיט דען וואָרטען: „דוא ביזזס קלמן, ווער האבען שאן לאנגע דיינען שטמטלפֿגגנינג ניכט גזזעהען," אויסבליזע. קלמן האטטע אויך שאן דיא זילבערמיגע אין בעייטטטאפֿס, דיא ער דעם פֿאָרזזנער אין דיא האנד דריקקטע אונד דאנן דורך דיא זייטגגאָסטען צור שטיינגרען בריקקע אייליטע, אין דערען נההע דאס שטאוק בעוזטטע ווירפֿטהויז „צום ראָטהען הירש" זיך בעפֿאנד. אין דער הינטערשטיבע דער שענקע, דיא ער וויא אין אלטער בעקאנגטער דורך דען זייטגגאייזגאנג גלייך בעטראט. זאטטן נאך איינגע עקבער בייזאטמטן, וועלכע דען אנקאָמטלינג מיט איינעם הללאָ בעגריטטען אונד איהם דיא ביערקיינע צום „ווילקאָמס!" דייכטען, אזיס דענען ער דער דייהע נאך טראנק.

דער מאָלאָס גינג דיא אלטשטאדט הינאב, קלמן בעגלייטטעט דען קאָמטערטגגער דעם ערצבישאָף אבער דיא שטיינגרע בריקקע. אם ענדע דערזעלבען אנגגלאנגס, שיעדען זיא פֿאָן איינאנדער. קלמן איילט ווידער אין דיא יודענשטאדט צוריקק אונד וכטט זיין לאנגע, אויף זיעלכעס ער נאך איינגע שטונדען בזו צום מאָרגגן אים האלבשלא־פֿע צוראכטטע. אגגזהזג זיך הין אונד הערוואלצענד רייפֿטטע אין איהם דער עגטשלוסס, דיא נאכטטע גגלעגגענהייט צו בעגגטצען אונד צום אלטען ראבהבוזג הינצוזטרעטען, בייא איהם אום דיא האנד זיינער טאָכטער אנצוהאלטען, אונד וועגן דיא איהם פֿערזזיינגרט ווערדע, ראכע, פֿורכטבארע ראכע צו נעהמען. אים דיא אויספֿהרונג דעם ראבבראנגס ווער איהם ניכט באנגע. ניכט אומאָנטס פֿערשליידערטע ער זיין גגלד אן דיא צעכבריידער, דיא זאָללטען איהם דאנן וועקצייגגע זיינער עגטשלוסס זיין. מיט דיעזען פֿאָרזאטצען שליגט ער עגדליך אין.

V.

אם אבענדע דעם נאכטטען טאגגס פֿערלייטטען צוויייא אין איהרען מאגטגלן פֿערהיללטען נעשטאלטען דיא יודע־שטאדט. ראָטהבוזג אונד זיין דיענער קלמן שלוגען דען וועג צום קרייצהערנקלאָסטער אין. בייס זייטגגאָסטליין האריטט שאן דער דיענגגדע בזודער אונד פֿיהרט דען ראָטהבוזג אין דאס קלאָסטער, קלמן הינגגגען גגג פֿאָר דעמזעלבען אויף אונד אב. פֿאָר דער טהיר דעם צוממעס דעם נייסטליכען אנדעגגס קאלגגס היעלט דער פּאָרטגער אונד ראָטהבוזג טראט אין דאס גגמאך.

(פּאָרזזטצונג פֿאָלגט.)

איך אין דער לאנג גרייבענגלאנדס איזט קיינע אנדערונג איינגעטרעטען. דיא גראסמאכטע זינד דער גרייבישען רעגירונג אין דען אם גאפאלען אונד זיא דאראן פערהינדערט. דאס שאן ערהאבענע שווערט גענען דיא טירקייא צו געבריינען. (צום גראסען גלימפע גרייבענגלאנדס — דיא רעדאקציאן) וואס גרייבענלאנד עטצט מיט איהרער גערייסטעטען ארמעע אונד קרייגספלאטטע בעגינגען ווירד, דאייבער ווירד דיא נאכסטע צוקונפט ענטשיידען.

אין אסטעריייך ערדענט איין בעשלוסס דעם דייטשען קלובס, דען פירסטען ביסמארק צו זיינען פאן פאלענהאוס שטראטצענדע רעדע, צובעליקהווינשען גראפען אונד גרעבטעס איזועהען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אבגעאדרעטענווארל.) נאך הארטעס וואהלקאמפפאן איזט פארגעסטערן דער מאנדיראט דער ליבעראלען פארטיא, גראף לודווינ דענגעפעלדצים אבגעאדרעטען דעם צוויטען בעצירקעס דער שטאדט דעברעצין געוואהלט וואדען. פאן דען אבגעגעבענען 781 שטיממען פיעלען 348 איף דען מאנדיראטען דער אנאבהאנגיגקייטספארטיא וואללי אונד 433 איף גראף דענגענפעלד. לעטצטערער ערהיעלט אלזא איינע מאיאריטאט פאן 85 שטיממען.

* (דער רייכסאדד פאן פאדע) פאן דעם יאר זיינערצייט צו אללערערסט בערייכטעט האבען, איזט נון דורך זיינע עגטשטעצלייכען פאלגען צו איינער אנגעלעגענהייט געוואדען, דיא דאס גאנצע לאנד בעשאפטיגט. וויא ווייט נאמליך מעלדעטען, זינד איינגע דעס מאדדעס פערדאכטיגע פערזאנען, אינטער דיזען דער רייכע בייער טשאנגראדסקי, פערהאפטעט וואדען. איין שענדארמעריעוואכמייסטער האטטע זיך אין דען אפען דעם גאנגנייססעס פערשטעקלט אונד דאס גאשעפאך דער פערהאפטעטען בעלוישט, אויס וועלכעם, וויא ער אנגיבט, עס דייטליך הערפארגינג, דאס טשאנגראדסקי אונד דיא הירטען בודאי, גאלאבא אונד אייאנאיו דיא מארדער ווארען. דא דיא פערהאפטעטען אבער לייגנעטען וואודען זיא פאן דען זשענדארמען דערארט צוגעריכטעט, דאס טשאנגראדסקי אן דען ערהאלטענען פערזאנדונגען גשטאר. בען, וואהרענד דעם בודאי בידע פיסע אבגעאממען ווערדען מוסטען, דאס געשטאנדניסס, דאס בודאי אונד גאלאבא אונטער דען טארטירען דער זשענדארמען אבלעגנטען, האבען זיא שפאטער ווידערריפען. דיא זשענדארמען וואורדען פערהאפטעט. — אין ווייטערעם אונגלוקליכע ווירד הייטע אים נאר־יקוקונדא געמעלדעט: דער ארצט. דער דיא לייבע טשאנגראדסקיס פעיצרטע, האט זיך, דא ער אן דער רעכטען האנד איינען קלייגען אונבעאכטעטען שנيטט האטטע, דורך דאס לייבענגיפט דאס בלוט פערגיפטעט אונד מיסטע אים, אים אין בייס לעבען צו ערהאלטען, דערר רעכטע ארם אבגעאממען ווערדען.

* (איבער אייגע ענטזעטצליכע טהאט) ווירד אינס דורך אייגען פרייגד אונזערעס בלאטטעס אין נאדי־קאלנא מיטטהיילונג געמאכט: דער אויף דער דיקענגעשער טשארדא (באראשער קאמיטאט) וואהנהאפטע יידישע גרונדבעזיצער ג. וואססערוואלף געריעטע פאר וויינגען טאגען מיט זיינעם בייסייטער אין שטריט. וואססערוואלף ליעס נאמליך דורך דען לעטצטערן אייגע שיינע ערבייען, דיא אבער ניכט נאך זיינעם געשמאקקע איינגעפרחרט וואר. וואססערוואלף מאכטע דעם בייסייטער פאריוויפע, וואס דיזען אין זאלכע וואיזע פערזעטצטע, דאס ער. אלס זיך וואססערוואלף אומוויגנטע, איף דיזען אייגען רעוואלווערשוס אבפייער־טע. וואססערוואלף, איין ריזענשטארקער מאנן, פעעל, אים ריקקען גטפאפפען, ריקקלינגס צו באדען: ערהאב זיך אבער באלד, אים זיך איף דען מארדער צו שטירצען, דאך אין דעזעם אייגענבליקקע האטטע דיעזער אייגע קוגעל גענען זיך זעלבסט אבגעפייערט, אונד פעעל מיט צערבלעטטעטער קוגעלארד צו בודען. וואססערוואלף, אין דעסען ארבייטסציממער דיא שרעקליכע טהאט געשאה, וואורדע גלוך איף אייגען וואגען, גרעגנט אים צו איינעם ארצטע נאך לייא גערבאכט צו ווערדען, בעפאר ערדאך דער וואגען אין לעוואנלאנגטע, האטטע דער בעדויערנסווערטהע מאנן, דער פאטער פאן 7 קינדערן וואר. זיינען גוסטאוויפ אגגעבען. דער בייסייטער שטארב אייגע טאגע שפאטער אין פאלגע דער זיך זעלבסט בייגעבראכטען שווערען פערוואונדונג. דיא שפראכע האטטע דערזעלבע גליך בייא דער עגטשטעצלייכען טהאט פערלארען.

* (פיר דיא יודען אין מארקא) דערען טרויריגע לאגע וויר יינגסט וויטליפיגער געשילדערט האבען, איזט אונזער צום וואהלע זייגער לייטענדען בריעדער שטעטס טהאטיגע גלייבענסגאססע הערר ה. גוואדאללא אין לאנדאן אין דיא שראנקען גטערעטען. ער האט זיך נאמליך אן דען שפאנישען מיניסטערפראזידענטען סאנאסטע מיט דער ביטטע גטענדעטען זיך דער מארקאנישען יודען אנצונעהמען, וועלכע דורך אייפערבינגען דעם עריטעם, דאס אייגסט פאן דעם זעלינגען מאנ. טעפארע (דער אין אנגעל גוואדאללאס וואר) ערווירקט וואדען איזט, אין אייגע שרעקליכע לאגע גערעטהען זינד. סענגאר סאנאסטע אנטוואורטעט גלייך דעם אנדערען טאגעס, דאסס ער דאס גאנזע דעם מיניסטעריאם פארלעגען, אונד נאך דעסען בעשלוסס דען שפאנישען גזואנדטען אין טאנגער (דער מארקאנישען הויפטשטאדט) מיט דען נאטהווענדיגען שרייטען בעאפפראגען ווערדע. שפאניען בעוויטצט ווענען זיינער נאהע צו מארקקא דאזעלבסט בעדייטענדען אייגפלוסס אונד האט שאן אייגמאל אינזערען דארטיגען בריעדערן בעדייטענדע דיענסטע געלייסטעט. זא אנדערן זיך דיא צייטען שפאניען בעשטעט דיא יודען!

* (גרויזאמע אויסוויזונג.) דאקטאר פרידלאנדער, אייגער דער אנגעזעהענסטען ארצטע פאזענס, ריכטעט אין דער „אזענער צייטונג" אייגע בריטטע אן עדלע מענשען אם אייגע זאמלונג אייף דייזעשפעזען פיר דיא פאן דער בערסליער פאלצייא אייסגעוויעזענע הונדערטיאהריגע סאראה מענדלאיטש, וועלכע אייף דער רייזע נאך אידרעס געבריטסארטע אין רוסיש פאלען אין פאזען ערקראנקט איזט. מיט זאלכער אונמענשליכקייט ווערדען דיא אייסוויזונגען אים פייסען אייסגעפיהרט, דאס זיא ווידער מראנגע קינדער פאן 7 יאהרען, נאך אייך אייגע געבעבליכע הונדערטיאהריגע גרייזען פערשאנגען!

* (שפיעלעטנכטמיטשיעס געוועהרען!) אים גראאס־לאק וויר אזונס געשריעבען: אין ערשטמעגדער אינגלקקפאלל האלט אונזערע געמינדע אן איפערעגונג. דער הייזונג געאכטעטע יידישע קיפמאנן יאזעף קנאפפ ערהיעלט פערגאנגענע וואכע דען בעזוך זיינעם יינגערען ברודערס, דענער זייט 8 יאהרען ניכט געזעהען האטטע. דיא פיידע דעם ווידערזעהענס פערוואנדעלטע זיך אבער באלד אין טיעפע טרייער, דער אנגעקאממענע נאהם נאמליך איין אביבר דעם שרייבטישע זייגעם ברודערס האנגענדען רעוואלווער צור האנד, אים דענזעלבען צו בעוויכטיגען. דער אינגעזאמטמער דער וואפפע ערקראנטע, דאס דיעזעלבע ניכט גלאדען זיא אונד זיין גאסט דריקטע אן דען האהן, אים צו פראבירען, אב דער רעוואלווער גוט פונקציאנירע. אין דעמזעלבען אייגענבליקקע שטרעצט אבער דער אלטערע בריעדער מיט אייגעם מארקערשטעטיגען אויפשריא צו באדען. אים רעוואלווער האטטע זיך נאמליך אייגע פערגעסענע קוגעל בעפונדען, דיא הערען קנאפפ דאס רעכטע בייגעצערשמעטטערטע. דער פייאנדעטע איזט אין לעבענסגעפאהר, אונד אים בעסטען פאללע דעם ערזטעם, דאס אייגסט פאן דעם זעלינגען מאנ. טעפארע (דער אין אנגעל גוואדאללאס וואר) ערווירקט וואדען איזט, אין אייגע שרעקליכע לאגע גערעטהען זינד. סענגאר סאנאסטע אנטוואורטעט גלייך דעם אנדערען טאגעס, דאסס ער דאס גאנזע דעם מיניסטעריאם פארלעגען, אונד נאך דעסען בעשלוסס דען שפאנישען גזואנדטען אין טאנגער (דער מארקאנישען הויפטשטאדט) מיט דען נאטהווענדיגען שרייטען בעאפפראגען ווערדע. שפאניען בעוויטצט ווענען זיינער נאהע צו מארקקא דאזעלבסט בעדייטענדען אייגפלוסס אונד האט שאן אייגמאל אינזערען דארטיגען בריעדערן בעדייטענדע דיענסטע געלייסטעט. זא אנדערן זיך דיא צייטען שפאניען בעשטעט דיא יודען!

* (גרויזאמע אויסוויזונגען.) דאקטאר פרידלאנדער, אייגער דער אנגעזעהענסטען ארצטע פאזענס, ריכטעט אין דער „אזענער צייטונג" אייגע בריטטע אן עדלע מענשען אם אייגע זאמלונג אייף דייזעשפעזען פיר דיא פאן דער בערסליער פאלצייא אייסגעוויעזענע הונדערטיאהריגע סאראה מענדלאיטש, וועלכע אייף דער רייזע נאך אידרעס געבריטסארטע אין רוסיש פאלען אין פאזען ערקראנקט איזט. מיט זאלכער אונמענשליכקייט ווערדען דיא אייסוויזונגען אים פייסען אייסגעפיהרט, דאס זיא ווידער מראנגע קינדער פאן 7 יאהרען, נאך אייך אייגע געבעבליכע הונדערטיאהריגע גרייזען פערשאנגען!

* (שפיעלעטנכטמיטשיעס געוועהרען!) אים גראאס־לאק וויר אזונס געשריעבען: אין ערשטמעגדער אינגלקקפאלל האלט אונזערע געמינדע אן איפערעגונג. דער הייזונג געאכטעטע יידישע קיפמאנן יאזעף קנאפפ ערהיעלט פערגאנגענע וואכע דען בעזוך זיינעם יינגערען ברודערס, דענער זייט 8 יאהרען ניכט געזעהען האטטע. דיא פיידע דעם ווידערזעהענס פערוואנדעלטע זיך אבער באלד אין טיעפע טרייער, דער אנגעקאממענע נאהם נאמליך איין אביבר דעם שרייבטישע זייגעם ברודערס האנגענדען רעוואלווער צור האנד, אים דענזעלבען צו בעוויכטיגען. דער אינגעזאמטמער דער וואפפע ערקראנטע, דאס דיעזעלבע ניכט גלאדען זיא אונד זיין גאסט דריקטע אן דען האהן, אים צו פראבירען, אב דער רעוואלווער גוט פונקציאנירע. אין דעמזעלבען אייגענבליקקע שטרעצט אבער דער אלטערע בריעדער מיט אייגעם מארקערשטעטיגען אויפשריא צו באדען. אים רעוואלווער האטטע זיך נאמליך אייגע פערגעסענע קוגעל בעפונדען, דיא הערען קנאפפ דאס רעכטע בייגעצערשמעטטערטע. דער פייאנדעטע איזט אין לעבענסגעפאהר, אונד אים בעסטען פאללע

פאלליעטאו.

דיא אויפגעקלארטען.

(SS-פאראזעצונג.)

אהנע אייגע אנטוואורט אבצואוארטען, פערבייגעזיא זיך אונד פערלייעס דאס צימטער. פויל קאנגגעזיך זיך ניכט פערהעהעלען, דאס דיא ערשיינונג דעם יונגען מארכעגס אייגען טיעפען אייגדרוקק אויף איהן געמאכט האבע. ער האטטע נאך נייע אייגע שאנערע געשאהלס, אייגע צארטערעס געוויכטכען געזעהען. דאס יונגע מארכען מאכטע עטוא 17 יאהרע צאהלען. איהיע געשאהלס האטטע עטוואס קינדליכעס, אנטמוטהיגעדעס. פויל מוסטע זיך אנגען, דאס דיעזע יונגע דאמע, אין דען קרייזען דער פארגעהמען געוועללשאפט, אלס אייגע שאנהייט ערסטען גלאנצען ווירדע. דער דאנקבארע בליקק, מיט דעם דאס מארכען איהן בייא גענגונג זיינעם נאמענס אנגעשוויס, האטטע זיך טיעף אין זיין הערץ גגזעגנקט.

וואהרענד פויל דיעזען גערادאנקען נאכהינג, אפפנעטע זיך דיא פהריע, אונד פריא וואלף טראם הערייין.

„זייען זיא מיר גגריעס, עדלער מאנן", אנטע זיא, „דעם איך מעהר אלס מיין לעבען, דעם איך דאס לעבען מיינעס איינגזגען וואהנעס פערדאנקע. זיא האבען אייגער וויטטעזע אונד דערען טאכטער דען ערגאהרע, דאס לעבען גערעטטעט."

„וואס איך גגטהאן", אנטוואורטעטע פויל, איזט דעם דאנקעס ניכט ו